

ZOMERKLEED PARELDUIKERS *GAVIA ARCTICA* VOOR DE NOORDHOLLANDSE KUST

Al lange tijd, zeker sinds 1977, is bekend dat tijdens de voorjaarstrek met enige regelmaat noordwaartse trek van zomerkleed Parelduikers *Gavia arctica* kan worden waargenomen. Dit verschijnsel treedt vooral op langs de Noordhollandse kust en in mindere mate langs de Noordzeekust van Texel. De eerste exemplaren worden doorgaans begin april gezien (soms zelfs eind maart), maar pas vanaf half april worden de vogels met redelijke frequentie waargenomen. De piek is meestal geconcentreerd in slechts een paar weken, maar er kan sprake zijn van een lange periode tussen de eerste en de laatste waarneming. De afgelopen tien jaar hebben ons getoond, dat de vogels van april tot ver in juni kunnen langstrekken, waarbij het sterk van jaar tot jaar wisselt wanneer de piek valt. Dit is mogelijk afhankelijk van wisselende weersomstandigheden.

Het gaat bij deze trek overigens niet om buitengewoon grote aantallen (maximaal 107 ex. in 1985, doorgaans een factor 2 of 3 lager). Toch bestaat de indruk dat de meeste zomerkleed Parelduikers pas langstrekken, als het leeuwdeel van de duikers al gepasseerd is. Na de derde week van april zijn de aantallen waargenomen duikers nog slechts een minimale fractie van wat er eerder deze maand, als ook in maart, gezien wordt. Met andere woorden, een aanzienlijk deel van de duikers die vanaf eind april worden waargenomen bestaat uit Parelduikers, tegen een duidelijk geringere fractie Roodkeelduikers *Gavia stellata*.

Op grond van op beperkte schaal ingezamelde uurtotaalkaarten van dit voorjaar (1987) uit april, mei en begin juni zijn enkele simpele berekeningen uitgevoerd om althans iets van het bovengenoemde te illustreren. Helaas is er in april 1987 slechts weinig waargenomen in Noord-Holland, zodat dit voorjaar geen al te goed beeld geeft. Er werden in de perioden 14 t/m 23 (2 april - 10 juni) in totaal 63 Parelduikers opgemerkt in 131½ uur, wat een uurgemiddelde van 0.48 oplevert. Totaal zijn in deze periode 247 duikers gezien, waaronder 21 Roodkeelduikers (uurgemiddelden respectievelijk 1.88 en 0.16). Het merendeel van de Parelduikers werd dit jaar in de perioden 19, 21 en 22 gezien (resp.

0.71, 0.80 en 0.80 per uur). De presentie lag in de perioden 18 en 23 rond de 20%, in periode 19 bedroeg het 43%, in 20 38%, in 21 32% en in 22 53%. Mei was in voorjaar 1987 dus de belangrijkste trekmaand.

Het blijkt dat in voorjaar 1987 de Parelduikers het meest gezien werden bij windrichtingen tussen W en N. Dit soort uitspraken is altijd enigszins riskant, omdat er sprake kan zijn van meerdere verklarende factoren. Toch lijkt dit beeld overeen te stemmen met Camphuysen & Van Dijk (1983).

De verkregen indruk dat de meeste Parelduikers pas langskomen, als het gros van de duikers al vertrokken is, doet vermoeden dat Parelduikers later wegtrekken dan Roodkeelduikers. Doorgaans lijkt de Roodkeelduiker dan ook de algemeenste te zijn tijdens de duikertrek in eind maart/begin april. Omdat dan echter nog veel duikers in winterkleed zijn, is de determinatie in deze tijd moeilijker. Dit maakt het riskant om over deze periode harde uitspraken te doen. Vanaf eind april is echter het overgrote deel der duikers in zomerkleed en vanaf dat moment lijkt het wel vast te staan dat de Parelduiker, althans in Noord-Holland een talrijker verschijning is dan de Roodkeelduiker. Cramp & Simmons (1977) geven voor deze soort inderdaad een iets later vallende trekpiek in het voorjaar. Daarentegen zou de soort volgens hen wel weer iets eerder met broeden beginnen. Of we hier met niet-broeders te maken hebben, of met laat beginnende broeders, is niet goed uit te maken. Facetten die de interpretatie van de trek bemoeilijken zijn dat de aantallen op Europees niveau gezien tamelijk gering zijn en dat Parelduikers in Scandinavië en Rusland dikwijls al eind april/begin mei voor de kusten verschijnen, hoewel hun broedmeren in de toendra's pas een maand later ijsvrij raken (Cramp & Simmons 1977). Tenslotte zij opgemerkt dat het interessant zou zijn meer te weten te komen over de soortsaamenstelling van de eerder in het voorjaar langs onze kust trekkende duikers.

Black-throated Divers in full summer plumage are frequently observed migrating northwards along the coast of Noord-Holland from the second half of April till June. Although the numbers passing by only have exceeded 100 individuals in spring 1985, at this time of the year Black-throated Divers are more numerous than Red-throated Divers, whereas the latter seems to be the most numerous earlier in spring. However, the early spring passage of divers, involving much larger numbers, is harder to evaluate on species composition, since many of the birds are still in winter plumage. It is suggested that in spring 1987, when in April and May 63 Black-throated Divers were seen, the movements prevailed during winds between W and N.

Camphuysen, C.J. & Dijk, J.van 1983. Zee- en kustvogels langs de Nederlandse kust, 1974-79. *Limosa* 56: 83-230.

Cramp, S & Simmons, K.E.L. 1977. *The birds of the western Palearctic. Vol. I. Ostrich to ducks.* Oxford University Press, Oxford, London, New York.

N.F. van der Ham,
CvZ, Alkmaar.